

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อมุ่งศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการเพิ่มพูนศักยภาพในการมีเพื่อน ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลอง
5. ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุ 11 - 13 ปี โรงเรียนบ้านเกาะโพธิ์ (วันครู 2500) จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2552 ที่มีคะแนนศักยภาพในการมีเพื่อนอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำของคะแนนแบบอิงกลุ่มตามแนวทางของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 อ้างถึงใน สมโภชน์ อนุกสุข, 2552, หน้า 172) และผ่านการตรวจสอบตามสภาพจริง จากครูประจำชั้นได้นักเรียนจำนวน 20 คน สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองได้ผู้สมัครใจ 20 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่าง (Sampling Random) ด้วยวิธีการจับฉลาก เป็นกลุ่มตัวอย่าง 16 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน

กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง

กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มที่ทำกิจกรรมตามปกติของทางโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. สมัครใจเข้าร่วมกลุ่ม และได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาหรือการสร้างเสริมศักยภาพในการมีเพื่อนจากที่ใด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน ผู้วิจัยได้โดยพัฒนาปรับปรุงข้อคำถามและรูปแบบ ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องศักยภาพในการมีเพื่อน โดยปรับปรุงมาจากแบบสำรวจศักยภาพของการมีเพื่อนของ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2542) ซึ่งพัฒนามาจากแบบสำรวจมิตรภาพ ของ ดอร์รี่ (Dawley, 1980 อ้างถึงใน นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2542 ข, หน้า 32 - 36) และแบบวัดการปรับตัวทางสังคม ของ รุจิรา คงสง (2546) แล้วทำการพัฒนาเป็นแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน (Enhance Friendship Ability) ประกอบด้วย ข้อคำถาม 32 ข้อ ซึ่งครอบคลุมคุณลักษณะของศักยภาพในการมีเพื่อนในด้านต่าง ๆ คือ

1.1.1 คุณค่าของมิตรภาพ เช่น มีความสามารถให้ความสำคัญของเพื่อน และมิตรภาพ มีความสุขที่ได้อยู่กับเพื่อน เรียนและทำกิจกรรมร่วมกัน เที่ยว เล่น พุดคุย

1.1.2 ไม่ลำบากใจในการเข้าสังคม เช่น มีความรู้สึกสบาย ๆ ไม่เคอะเขิน เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อน มีความมั่นใจ กล้าพูด กล้าแสดงออกตามความรู้สึกโดยไม่ปิดบัง

1.1.3 พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เช่น สามารถยอมรับในตัวเพื่อน ให้อภัย ให้คำปรึกษาและขอคำปรึกษา ช่วยเหลือกัน

1.1.4 มองโลกแง่ดี เช่น การมองตนเองและเพื่อนในแง่ดี ยอมรับและรู้ถึงจุดเด่นของตนเองให้คำชมเพื่อนเป็นไม่วิพากษ์วิจารณ์ ทำให้คนอยู่ใกล้สนุกสนาน มีชีวิตชีวา

1.2 นำแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน นำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

1.3 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อนตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

1.4 การหาคุณภาพของแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน (Enhance Friendship Ability) นำแบบวัดศักยภาพของการมีเพื่อน (Enhance Friendship Ability) ไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุ 11 - 13 ปี โรงเรียนบ้านสามแยก จังหวัดชลบุรี จำนวน 25 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76

1.5 นำแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อนไปดำเนินการวิจัย ดังตัวอย่างแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน

ข้อ	รายละเอียด	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย โดยประมาณ	เฉย ๆ	ไม่ใคร่ เห็นด้วยนัก	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
1.	ใคร ๆ เขามักมีเพื่อนมากกว่าข้าพเจ้า					
2.	เวลาเห็นเพื่อนแต่งตัวดีหรือทำดี ข้าพเจ้าก็มักชมให้เขาได้รู้					
3.	ถึงแม้บ้านของข้าพเจ้าจะอยู่ใกล้กับ เพื่อนข้าพเจ้าก็ไม่เคยให้เพื่อนไปส่ง					
4.	บางครั้งข้าพเจ้าอาจไม่กล้าที่จะรู้จัก เพื่อนใหม่ ๆ เพราะไม่แน่ใจว่าเขาจะ ชอบข้าพเจ้าหรือไม่					

เกณฑ์การให้คะแนน

ความหมายในทางบวกคือตั้งแต่ข้อที่ 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 17, 21, 22, 25, 26, 27, 30, 31 และ 32 การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างมาก	ให้คะแนน	5
เห็นด้วยโดยประมาณ	ให้คะแนน	4
เฉย ๆ	ให้คะแนน	3
ไม่ใคร่เห็นด้วยนัก	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ให้คะแนน	1

ความหมายในทางลบ คือตั้งแต่ข้อ 1, 3, 4, 11, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 23, 24, 28 และ 29 การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างมาก	ให้คะแนน	1
เห็นด้วยโดยประมาณ	ให้คะแนน	2
เฉย ๆ	ให้คะแนน	3
ไม่ใคร่เห็นด้วยนัก	ให้คะแนน	4
ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ให้คะแนน	5

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยการสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นศูนย์กลาง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพื่อน มิตร มนุษยสัมพันธ์ และศักยภาพในการมีเพื่อน

2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางให้สอดคล้องกับการสร้างศักยภาพในการมีเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเน้นความสามารถในการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพไปในทิศทางที่กลุ่มต้องการกลุ่มจะพัฒนาตนเอง และกล้าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา และสัมพันธภาพ ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

2.3 เมื่อสร้าง โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางแล้วนำไปให้ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ในเรื่องความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหาและวิธีดำเนินการ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบในเรื่องความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหาและวิธีดำเนินการ

2.5 เมื่อผ่านการตรวจสอบและแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนบ้านเกาะโพธิ์ (วันครู 2500) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสม เมื่อลองปฏิบัติโดยทดลองใช้การให้คำปรึกษา ครั้งที่ 3 และ 4 ผลที่ได้จากการทดลองใช้โปรแกรมพบว่าเกิดสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่ทดลองใช้โปรแกรมและระหว่างสมาชิกกลุ่มทดลองใช้โปรแกรมกับผู้ให้คำปรึกษาสมาชิก เห็นคุณค่าของมิตรภาพการทำสิ่งที่ดี ๆ และเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนต่อส่วนรวมการช่วยเหลือระหว่างเพื่อนการยอมรับและเปิดเผยความรู้สึกของตนเองและได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันเห็นความสำคัญ ของการมีเพื่อน หลังจากทดลองใช้โปรแกรมแล้ว นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางไปดำเนินการวิจัยสิ่งที่ได้ประโยชน์จากการทดลองใช้โปรแกรมคือการทำให้ทราบแนวทางในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (อายุ 11 - 13 ปี) ว่าจะใช้การสื่อสารอย่างไร จึงจะสร้างสัมพันธภาพได้ดียิ่งขึ้น และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มทดลอง

2.6 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางไปใช้ในการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ (Two - factor Experimental with Repeated Measures on One Factor) (Winer, Brown, & Michels, 1991, p. 509) ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แบบแผนการทดลอง

	b_1	b_1	b_2
a_1	G_1	G_1	G_1
a_2	G_2	G_2	G_2

ความหมายของสัญลักษณ์

a_1 แทน การให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง

a_2 แทน กิจกรรมตามปกติของทางโรงเรียน

b_1 แทน ระยะก่อนการทดลอง

b_1 แทน ระยะหลังการทดลอง

b_2 แทน ระยะหลังการทดลอง

G_1 แทน กลุ่มทดลองที่ได้รับวิธีการ a_1

G_2 แทน กลุ่มควบคุมที่ได้รับวิธีการ a_2

ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง

ขั้นเตรียมการ นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะโพธิ์ (วันครู 2500) จังหวัดชลบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วผู้วิจัยได้เข้าพบครูประจำชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกห้องเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะโพธิ์ (วันครู 2500) เพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยนำแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อนไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเกาะโพธิ์ (วันครู 2500) จำนวน 112 คน ในวันที่ 14 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 โดยใช้วิธีการให้คะแนน แบบอิงกลุ่มตามแนวทางของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 อ้างถึงใน สมโภชน์ อเนกสุข, 2552, หน้า 172) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

สูงกว่า	ค่าเฉลี่ย + ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสูง
ระหว่าง	ค่าเฉลี่ย $\pm$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปานกลาง
ต่ำกว่า	ค่าเฉลี่ย - ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับต่ำ

โดยผู้วิจัยเลือกนักเรียนที่คะแนนศักยภาพในการมีเพื่อน ค่าเฉลี่ย - ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเป็นจริงตามสภาพ โดยนำรายชื่อนักเรียนที่ได้คะแนนกลุ่มที่มีระดับต่ำไปให้ครูประจำชั้นตรวจสอบเพื่อยืนยันอีกครั้งหนึ่ง แล้วทำการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Random) ด้วยวิธีการจับฉลาก เป็นกลุ่มตัวอย่าง 16 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน และคะแนนที่ได้จากแบบวัดศักยภาพของการมีเพื่อนในครั้งนี้ เป็นคะแนนในระยะก่อนการทดลอง (Pre - test)

กลุ่มทดลอง ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง

กลุ่มควบคุม ดำเนินกิจกรรมตามปกติของทางโรงเรียน

2. ระยะทดลอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 5 เดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ถึง วันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง เข้ากลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.30 น. ครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง โดยขออนุญาตใช้สถานที่ ห้องคณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านเกาะโพธิ์ (วันครู 2500) เนื่องจากสถานที่เป็นส่วนตัว ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง แต่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการเรียนการสอนตามปกติ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้ การดำเนินการทดลองในการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 1 เป็นการแนะนำและชี้แจงจุดประสงค์ กติกาของการเข้ากลุ่ม บทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา มีการสร้างบรรยากาศ

ที่อบอุ่นไว้วางใจยอมรับซึ่งกันและกัน ครั้งที่ 2 เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกและระหว่างสมาชิกด้วยกัน ตั้งแต่ครั้งที่ 3 - 11 เป็นช่วงที่มีการปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางซึ่งผู้ให้คำปรึกษาจะใช้เทคนิคต่าง ๆ ครั้งที่ 12 เป็นสรุปและการยุติการให้คำปรึกษา

3. ระยะเวลาหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองในวันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 ให้กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลางทำแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน และกลุ่มควบคุมตอบทำแบบวัดศักยภาพของการมีเพื่อน ในวันที่ 11 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เก็บคะแนนที่ได้จากการประเมินแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อน เป็นคะแนนศักยภาพในการมีเพื่อน หลังการทดลอง (Post - test)

4. ระยะเวลาติดตามผล หลังการทดลองทั้งช่วงเวลา 3 สัปดาห์ ให้กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มควบคุมที่ดำเนินกิจกรรมตามปกติของทางโรงเรียนตอบแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อนอีกครั้ง ในวันที่ 4 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2553 โดยนัดหมายให้นักเรียนมาพบที่ห้องคณิตศาสตร์โรงเรียนบ้านเกาะโพธิ์ (วันครู 2500) เพื่อตอบแบบวัดศักยภาพในการมีเพื่อนอีกครั้ง และเก็บคะแนนที่ได้จากการประเมินเป็นคะแนนศักยภาพในการมีเพื่อนระยะติดตามผล (Follow Up)

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการปรับตัวในการเพิ่มศักยภาพในการมีเพื่อน

กับระยะเวลาของการวัดศักยภาพในการมีเพื่อน เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยศักยภาพในการมีเพื่อนระหว่างกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง และเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยศักยภาพของการมีเพื่อนของนักเรียนในระยะต่าง ๆ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่ม และหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated Measure Analysis of Variance : One Between - subjects Variable and one Within - subjects Variable) (Howell, 2007, pp. 449 - 460) ในกรณีที่ปฏิสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติได้ทำการทดสอบผลย่อย (Simple Effect) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยโดยวิธีการของ Scheffe'